

Malmö stad
Stadskontoret

Tjänsteskrivelse

Datum

2024-12-06

Vår referens

Emil Bengtsson
Planeringssekreterare
emil.bengtsson@malmo.se

Remiss angående Uppdrag att utreda frågan om skor till medarbetare inom Malmö stad som går och står mycket i sitt arbete STK-2023-640

Sammanfattning

Stadskontoret har tillsammans med berörda förvaltningar genomfört en utredning om skor till medarbetare inom Malmö stad som går och står mycket i sitt arbete. Uppdraget har genomförts tillsammans med hälsa, vård- och omsorgsförvaltningen, funktionsstödsförvaltningen, förskoleförvaltningen, fritidsförvaltningen och grundskoleförvaltningen. Även serviceförvaltningen har inventerat förekomst och behov av skor i sina verksamheter.

Kommunstyrelsens arbetsutskott (231211 §615) remitterade utredningens rapport till berörda nämnder med en önskan om att nämnderna utifrån verksamhetsmässiga aspekter inkommer med synpunkter på utredningens bedömningar.

I ärendet redovisas utredningen samt nämndernas yttranden till kommunstyrelsen.

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens arbetsutskott föreslår kommunstyrelsen besluta

1. Kommunstyrelsen godkänner utredningen om skor till medarbetare.
2. Kommunstyrelsen anmodar hälsa-, vård-, och omsorgsnämnden, funktionsstödsnämnden, grundskolenämnden, förskolenämnden och servicenämnden att beakta utredningen i arbetet för att införa arbetsskor i nämndernas verksamheter i enlighet med inriktningen i Malmö stads budget 2025.
3. Kommunstyrelsen anmodar hälsa-, vård- och omsorgsnämnden och funktionsstödsnämnden att inkomma med ett gemensamt förslag till former och hantering av införandet av arbetsskor som underlag för beslut om fördelning av de centralt avsatta medlen till arbetsskor.

Beslutsunderlag

- Uppdrag att utreda frågan om skor till medarbetare inom Malmö stad som går och står mycket i sitt arbete
- Förslag till beslut §29 AGU 230425
- Beslut KSAU 230502 §199
- Utredningsrapport - Skor till medarbetare
- Protokollsutdrag §1 KCS II 2023-11-17
- Skrivelse från Kommunal till AGU kring arbetsskor
- Förslag till beslut AGU 231123 § 62 Uppdrag att utreda frågan om skor till medarbetare inom Malmö stad som går och står mycket i sitt arbete
- Beslut KSAU 231211 § 615 Uppdrag att utreda frågan om skor till medarbetare inom Malmö stad som går och står mycket i sitt arbete; nu fråga om remiss
- Remissvar servicenämnden
- Remissvar hälsa-, vård- och omsorgsnämnden
- Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden beslut 240321 § 33 Särskilt yttrande (V) och (SD) och muntlig Reservation (M+C)
- Remissvar funktionsstödsnämnden
- Funktionsstödsnämnden beslut 240325 § 34 Reservation (M) och muntlig Reservation (SD)
- Remissvar förskolenämnden
- Förskolenämnden beslut 240320 § 68 Reservation (V) och Särskilt yttrande (M)
- Grundskolenämnden beslut 240321 § 50 muntlig Reservation (V), (M) och (SD)
- Remissvar grundskolenämnden
- Fritidsnämnden beslut 240404 § 37
- Remissvar fritidsnämnden
- Servicenämnden beslut 240326 § 26 Särskilt yttrande (V)
- G-Tjänsteskrivelse KSAU 241209 Utredning om skor till medarbetare inom Malmö stad som går och står mycket i sitt arbete

Beslutsplanering

Arbetsgivarutskottet 2023-04-25

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-05-02

Arbetsgivarutskottet 2023-11-23

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2023-12-11

Kommunstyrelsens arbetsutskott 2024-12-09

Kommunstyrelsen 2025-01-08

Beslutet skickas till

Hälsa, vård- och omsorgsnämnden
Funktionsstödsnämnden
Förskolenämnden
Fritidsnämnden
Grundskolenämnden
Servicenämnden
Stadskontorets handläggare

Ärendet

Stadskontoret har tillsammans med berörda förvaltningar genomfört en utredning om skor till medarbetare inom Malmö stad som går och står mycket i sitt arbete. Uppdraget har genomförts tillsammans med hälsa, vård- och omsorgsförvaltningen, funktionsstödsförvaltningen, förskoleförvaltningen, fritidsförvaltningen och grundskoleförvaltningen. Även serviceförvaltningen har inventerat förekomst och behov av skor i sina verksamheter.

Kommunstyrelsens arbetsutskott (231211 §615) remitterade utredningens rapport till berörda nämnder med en önskan om att nämnderna utifrån verksamhetsmässiga aspekter inkommer med synpunkter på utredningens bedömningar.

I ärendet redovisas utredningen samt nämndernas yttranden till kommunstyrelsen.

I inriktningen för Malmö stads budget 2025 framgår att vård- och omsorgspersonalen i hälsa-, vård- och omsorgsnämndens och funktionsstödsnämndens verksamheter ska utrustas med arbetsskor under 2025. 11 miljoner kronor är avsatta för detta i kommunstyrelsens anslag till förfogande.

Utredningen i korthet

Utredningen redogör för aktuella regler vad gäller skor, utifrån arbetsmiljö- och skattelagstiftning. Reglerna skiljer på arbetsskor och skyddsskor.

Skyddsskor

Skyddsskor som klassificeras som personlig skyddsutrustning ska enligt arbetsmiljörégler tillhandahållas kostnadsfritt till medarbetare när det behövs. Skyddsskor kan till exempel ha skyddståhätta och spiktrampskydd. Arbetsmiljöverket anger dock att det inte finns krav på skor mot belastningsskador av att gå och stå mycket och att det inte heller vore lämpligt att införa sådana krav. Därmed skulle sådana skor inte heller kunna tillhandahållas kostnadsfritt till medarbetare, eftersom de enligt Skatteverket utgör en förmån, som medarbetare ska förmånsbeskattas för.

Arbetsskor

Arbetskläder, inklusive skor, som medarbetare får av arbetsgivare för att använda i sitt arbete är en förmån. För att medarbetare inte ska betala skatt för förmånen krävs att kläderna är anpassade till arbete och inte kan användas privat. Av Skatteverkets kriterier och vägledning till utredningen framgår att det inte är möjligt att anpassa arbetsskor så att de blir skattefria för användaren. Om Skatteverkets ställningstagande och bedömning i frågan skulle förändras framöver skulle skorna, för att vara skattefria, behöva följa övriga kriterier för arbetskläder för att vara skattefria. De innefattar följande:

1. utgöra arbetskläder, det vill säga de tillhandahålls för att användas i tjänsten,
2. vara obligatoriska att använda i tjänsten för den anställda,
3. vara avpassade för tjänsten, det vill säga plaggen bör vara enhetliga för viss personal eller ha någon annan särskild egenskap, och
4. vara försedda med arbetsgivarens namn eller logotyp så att de märkbart avviker från vanliga plagg.

Berörda yrkesgrupper

Förvaltningarna har i utredningen bedömt vilka yrkesgrupper som idag saknar rätt till kostnadsfria skor (skyddsskor) och som går och står mycket av sin arbetsdag. De största av dessa yrkesgrupper i Malmö stads organisation är undersköterska (2 900 medarbetare), barnskötare (2 500 medarbetare), förskollärare (1 100 medarbetare), stödassistenter (1 300 medarbetare) och vårdbiträden (1 400 medarbetare). Totalt bedöms ungefär 13 300 medarbetare gå och stå mycket i sitt arbete.

Kostnadsberäkning

En kostnadsberäkning visar att alternativet att upphandla och tillhandahålla skor till medarbetare förväntas kosta Malmö stads förvaltningar mindre än att ersätta medarbetare för motsvarande antal skor. Detta då Malmö stad har avdragsrätt på moms vid inköp. Därutöver förväntas ett förmånligare pris per sko vid upphandling jämfört med marknadspriset som enskilda medarbetare betalar vid inköp.

Om samtliga 13 300 medarbetare som bedömts berörda i Malmö stad tillhandahålls skor årligen skulle det kosta ungefär 12 100 000 kronor enligt beräkningen. Per nämnd bedöms kostnaden fördelas enligt följande:

- Serviceförvaltningen: 400 000 kronor
- Funktionsstödsförvaltningen: 2 600 000 kronor
- Hälsa-, vård-, och omsorgsförvaltningen: 4 100 000 kronor

- Förskoleförvaltningen: 3 700 000 kronor
- Grundskoleförvaltningen: 1 300 000 kronor.

Vid kostnadsersättning (ersättning av motsvarande antal privat inköpta skor eller en schablonmässig kostnadsersättning för skor på 1000 kronor) beräknas kostnaden i stället vara 19 300 000 kronor. Per nämnd bedöms kostnaden fördelas enligt följande:

- Serviceförvaltningen: 600 000 kronor
- Funktionsstödsförvaltningen: 4 100 000 kronor
- Hälsa-, vård-, och omsorgsförvaltningen: 6 600 000 kronor
- Förskoleförvaltningen: 5 900 000 kronor
- Grundskoleförvaltningen: 2 100 000 kronor.

Upphandling och tillhandahållande av skor skulle dock medföra en ytterligare kostnad för medarbetare i form av förmånsskatt.

Utredningen bedömer även att upphandling och tillhandahållande av skor skulle medföra en hög administrativ hantering för stadens verksamheter, i form av utprovning, beställningsadministration, utlämning och förmånregistrering av skor. Vid ett införande av ett schablonmässigt skobidrag förväntas behovet av administrativa resurser bli som minst av de presenterade alternativet, samtidigt kan Malmö stad då inte säkerställa att bidraget faktiskt går till lämpliga skor.

Nämndernas yttranden

Berörda nämnder har inkommit med yttranden och synpunkter på utredningen efter att den remitterades till dem.

Hälsa, vård- och omsorgsnämnden och funktionsstödsnämnden har lämnat liknande synpunkter där de ställer sig positiva till införande av arbetsskor för sina medarbetare och förordar en upphandling av skor. De två nämnderna anser att införandet av arbetsskor är viktigt som ett led i professionaliseringen av deras verksamheter. Nämnderna anger att ett införande kan ske under förutsättning att nödvändiga ekonomiska medel kan avsättas från kommunfullmäktiges budget. Hälsa, vård- och omsorgsnämnden och funktionsstödsnämnden menar att frågan om förmånsbeskattning behöver förtydligas innan slutligt beslut, men anser att ett införande av arbetsskor bör ske även om det leder till förmånsbeskattning för enskilda medarbetare som tar emot arbetsskor.

Även förskolenämnden, fritidsnämnden och grundskolenämnden anger att en förutsättning för att införa arbetsskor till medarbetare i nämnderna är att de kompenseras för de kostnadsökningar som införandet skulle medföra.

Förskolenämnden framför att en tidigare utredning om behovet av fria arbetsskor för förskolepersonal (FSKF-2022-9026) också belyste behovet av flera olika typer av skor då medarbetare i förskoleverksamheten både befinner sig inomhus och utomhus under årets alla månader, något som inte beaktas i den nu aktuella utredningen. Nämnden framför att detta kan innebära att kostnaden blir avsevärt högre än vad som framgår i den nu aktuella utredningsrapporten.

Förskolenämnden, grundskolenämnden och servicenämnden anger att det inte vore lämpligt att avsätta 12 – 19 miljoner kronor årligen i ett ansträngt ekonomiskt läge till en insats som arbetsmiljöverket inte förespråkar. Nämnderna framför också att det förutom kostnader för inköp av skor även löpande kommer att innebära ökad administration och kostnader som påverkar nämndernas ekonomi och verksamhet. Nämnderna belyser vidare att det kommer att påverka chefers arbetsuppgifter och arbetsbelastning och kräva tid och administration för utprovning, förvaring, och kassering av skor.

För att hantera dessa kostnader anger servicenämnden att den förordar en central upphandling av skor.

Förskolenämnden framför att den anser att arbetsskor till medarbetare inom nämndens verksamhetsområde likväl skulle vara värdefullt utifrån ett arbetsmiljöperspektiv. Nämnden anser också att det skulle göra det mer attraktivt att arbeta i förskolan.

Flera nämnder anser att tillhandahållandet av skor bör ske på samma grunder i hela Malmö stads organisation och att berörda nämnder därför bör sträva efter en likartad hållning i frågan om skor till medarbetare.

Förskolenämnden, grundskolenämnden och servicenämnden framför att skor till medarbetare i Malmö stad bör tillhandahållas med utgångspunkt i arbetsmiljöverkets regler och bedömningar. Alla medarbetare som utför arbete som kräver särskilda skyddsskor ska tillhandahållas sådana skor efter att en riskbedömning gjorts. Nämnderna anger att hanteringen avseende skyddsskor ryms inom förvaltningarnas systematiska arbetsmiljöarbete. Där ingår att chefer, baserat på lokala förhållanden för verksamheten, undersöker risker och bedömer om det finns ett behov av användning av personlig skyddsutrustning i enlighet med rådande arbetsmiljöregler.

Flera nämnder lyfter att arbetsmiljöverket inte förordar att skor ska tillhandahållas för att förebygga belastningsbesvär och att detta även får till följd att mottagande medarbetare skulle förmånsbeskattas för skorna. Flera nämnder framför att skor, till

skillnad från övrig yrkesklädsel, är personliga. Nämnderna anser att oavsett val av modell och oavsett frågan om förmånsbeskattning så måste den enskilda medarbetaren själv avgöra om man önskar använda skorna.

Servicenämnden - särskilt yttrande (V)

Funktionsstödsnämnden – Reservation (M) och (SD)

Hälsa-, vård-, och omsorgsnämnden – Särskilt yttrande (V) och (SD), reservation (M+C).

Förskolenämnden – reservation (V), särskilt yttrande (M)

Grundskolenämnden - reservationer (V), (M) och (SD)

Inriktning om arbetsskor i Malmö stads budget 2025

I inriktningen för Malmö stads budget 2025 framgår att medarbetare i brukarnära arbete ska utrustas med arbetsskor. Budgeten anger att vård- och omsorgspersonalen i hälsa-, vård- och omsorgsnämndens och funktionsstödsnämndens verksamheter ska utrustas med arbetsskor under 2025. 11 miljoner kronor är avsatta för detta under 2025 inom kommunstyrelsens anslag till förfogande. Kommunstyrelsen har att besluta om fördelning av dessa centralt avsatta medel framöver.

Av budgeten framgår även att arbetsskor ska införas under 2026 för medarbetare i förskola och grundskola som behöver arbetsskor för att kunna utföra sitt arbete.

Stadskontorets bedömning

Av nämndernas synpunkter på utredningen om skor till medarbetare framgår att de förordar att skor införs under förutsättning att de kompenseras för kostnaderna för införandet. Efter att nämndernas synpunkter lämnades har Malmö stads budget 2025 fastställts där 11 miljoner kronor har avsatts för införande av skor i hälsa-, vård- och omsorgsnämndens och funktionsstödsnämnden. Ett införande av skor till berörda medarbetare i dessa nämnders verksamheter ska därför ske under året.

Stadskontorets bedömning är att hälsa-, vård- och omsorgsnämnden och funktionsstödsnämnden i samarbete bör inkomma till kommunstyrelsen med ett gemensamt förslag till former och hantering av införandet av arbetsskor som ett underlag för kommunstyrelsens beslut om fördelning av de centralt avsatta medlen till arbetsskor.

I arbetet med att fastställa former och hantering av införandet av skor bör nämnderna även samarbeta med berörda fackliga organisationer samt grundskolenämnden och förskolenämnden där arbetsskor planeras införas under år 2026 enligt inriktningen i Malmö stads budget.

Finansieringen av skor behöver omfatta såväl kostnader för inköp av skor men även de förväntade kostnaderna för ökad administration som påverkar nämndernas ekonomi och verksamhet enligt utredningen och nämndernas yttranden i ärendet.

I sina remissvar framför nämnderna att frågan om förmånsbeskattning bör förtydligas ytterligare. Stadskontorets bedömning är att Skatteverkets vägledning och ställningstagande är tydligt men att Malmö stad kan begära ett formellt skriftligt svar från Skatteverket i frågan när väl formerna och hanteringen för införandet av skor är fastställda.

Ett av Skatteverkets kriterier för att arbetskläder ska vara skattefria är att de ska vara obligatoriska att använda i tjänsten. Att nämnderna i sina synpunkter framför att det bör vara valbart för medarbetare att använda de skor som eventuellt erbjuds av arbetsgivaren innebär ytterligare ett skäl till att de troligen kommer att behöva förmånsbeskattas, enligt stadskontorets bedömning. Om arbetsskorna ska vara valbara eller ej för det berörda medarbetarna framgår inte av inriktningen i Malmö stads budget 2025.

Stadskontorets förslag

Förslaget är att kommunstyrelsen godkänner utredningen om skor till medarbetare och att kommunstyrelsen anmodar hälsa-, vård-, och omsorgsnämnden, funktionsstödsnämnden, grundskolenämnden och förskolenämnden att beakta utredningen i arbetet för att införa arbetsskor i nämndernas verksamheter i enlighet med inriktningen i Malmö stads budget 2025. Hälsa-, vård- och omsorgsnämnden och funktionsstödsnämnden anmodas även att inkomma med ett gemensamt förslag till former och hantering av införandet av arbetsskor som underlag för beslut om fördelning av de centralt avsatta medlen till arbetsskor.

Ansvariga

Johanna Juhlin HR-direktör

Martin Ljungberg Nämndsekreterare

Andreas Norbrant Stadsdirektör